

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Talpiș Ivan în numele inculpatului Nacu Vadim, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Nacu Vadim Xxxxx, xxxxx

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 13.04.2021 – 06.05.2022;

Instanța de apel: 27.05.2022 – 19.10.2022;

Instanța de recurs: 04.01.2023 – 15.03.2023.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 06 mai 2022, Nacu Vadim a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii aplicate i-a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune de 1 (un) an, cu obligarea prestării a 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Potrivit art. 162 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, după rămânerea definitivă a sentinței, de restituit lui Nacu Vadim automobilul de model „Audi A4” cu n/î xxxx, ridicat și transportat la parcare specială SRL „Magda-Tur”, conform procesului-verbal de ridicare și aducere a vehiculului la parcare specială din 02.01.2021, cu achitarea prealabilă de către inculpat a tuturor cheltuielilor legate de păstrarea bunului la parcare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanța a constatat că la 02 ianuarie 2021, aproximativ ora 04.00, inculpatul Nacu Vadim a condus automobilul de model „Audi A4” cu n/î xxxx, fără a deține permis de conducere. În aceste condiții, fiind stopat pe bd. Decebal 61, mun. Chișinău, de către agentul constatator al INP al IGP al MAI, Buga

Mihail, care l-a suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate, a fost condus la IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, situat pe str. P. Rareș 32, mun. Chișinău, pentru examinare medicală de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei, unde Nacu Vadim a refuzat trecerea examenului medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei. Astfel, în procesul-verbal nr. xxx din 02.01.2021 a fost notat faptul imposibilității efectuării concluziei din motiv că Nacu Vadim a refuzat trecerea examenului medical.

Prin acțiunile sale, Nacu Vadim a ignorat cerințele pct. 11 lit. j) al Regulamentului circulației rutiere, care instituie obligația conducătorului de vehicul de a se supune, la solicitarea agentului de circulație, procedurii de testare a aerului expirat sau după caz, examenului medical de recoltare a probelor de biologice în vederea constatării alcoolemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare, precum și pct. 10 alin. (2) lit. a) din același regulament, conform căruia, persoana care conduce autovehiculul trebuie să posede și, la solicitarea lucrătorului de poliție, ofițerului echipei mobile a Serviciului Vamal, este obligată să înmâneze pentru control permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus.

În baza probelor administrate, apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, instanța a considerat ca fiind dovedită pe deplin vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și i-a încadrat acțiunile pe art. art. 264¹ alin. (4) Cod penal, ca refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolsopică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, de la recoltarea probelor biologice în acestui examen medical, acțiune săvârșită de către o persoană care nu deține permis de conducere.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa cu 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei înscrise în art. 75 Cod penal;

- pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă în raport cu pericolul social sporit al infracțiunii comise și faptul că acesta a anterior a fost condamnat pentru o infracțiune similară, or, pedeapsa solicitată a avut drept scop corectarea și reeducarea inculpatului, ca urmare prevenirea săvârșirii de către aceasta a unor noi infracțiuni;

- inculpatul anterior a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Criuleni sediul Central din 18.02.2021 în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, la 134 ore muncă neremunerată în folosul comunității. Astfel, inculpatul a comis infracțiunea în speță la

data de 02.01.2021, la mai puțin de 3 luni de la comiterea infracțiunii stabilite prin sentința din 18.02.2021, împrejurări ce denotă că acesta, în mod intenționat și repetat, a sfidat legislația;

- tendința inculpatului de a nu se conforma și de a se eschiva de la regulile stabilite de lege și de RCR, rezidă și din faptul că la momentul stopării de către colaboratorii de poliție, la 02.01.2021 a încercat să-i inducă în eroare, invocând că la volanul automobilului se afla o altă persoană, aceeași versiune fiind înaintată și la audierea în cadrul urmăririi penale;

- în speță lipsesc circumstanțe excepționale sau altele care ar micșora esențial gravitatea faptei inculpatului, precum și careva circumstanțe atenuante prevăzute la art. 76 Cod penal, condiții în care sunt necesare pârghii mai severe, care să contribuie la reeducarea inculpatului și să-l determine să înțeleagă necesitatea respectării obligațiilor aferente securității circulației rutiere.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, pronunțată integral la 16 noiembrie 2022, a fost admis apelul declarat de către procuror, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

Pedeapsa stabilită lui Nacu Vadim, în temeiul art. 264¹ alin. (4) Cod penal, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal.

Termenul executării pedepsei urmează a fi calculat din momentul reținerii.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a statuat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și întemeiat a recunoscut inculpatul vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, conform indicilor: *refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, de la recoltarea probelor biologice în acestui examen medical, acțiune săvârșită de către o persoană care nu deține permis de conducere*, aceste împrejurări fiind constatate din totalitatea probelor administrate, corect apreciate, cu respectarea prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, legalitatea și temeinicia sentinței a fost contestată cu apel de către procuror, doar în partea individualizării pedepsei penale, în acest sens, fiind solicitată aplicarea pedepsei penale sub formă de 6 luni închisoare, cu executare.

Verificând aspectele de drept operate de instanța de fond la aplicarea pedepsei inculpatului în raport cu argumentele invocate în apelul declarat, instanța de apel le consideră ca fiind întemeiate, apelul urmând a fi admis.

Astfel, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel va ține cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că au fost stabilite circumstanțe atenuante -

recunoașterea vinovăției și căința manifestată în ședința de judecată, iar ca circumstanță agravantă a fost reținută comiterea anterioară de către inculpat a unei infracțiuni similare.

Or, inculpatul anterior a fost condamnat pentru comiterea unei infracțiuni de același gen, însă nu și-a făcut concluzii necesare, continuându-și activitatea infracțională, împrejurări în care prima instanță corect și întemeiat i-a aplicat inculpatului pedeapsa cu închisoare pe un termen de 6 luni, ținând cont și de faptul că a recunoscut fapta și se căiește. Însă, în circumstanțele comiterii infracțiunii, prima instanță irațional a dispus suspendarea executării pedepsei, or, a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, fără a motiva necesitatea soluției respective și fără a da eficiența cuvenită prevederilor art. 61 și 75 Codul penal.

O condiție obligatorie și unicul temei pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei rezidă în faptul că nu ar fi rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare stabilită. Aceasta ar însemna că, în rezultatul cercetării cauzei și calităților individuale ale inculpatului s-a format convingerea fermă în posibilitatea atingerii scopurilor pedepsei penale fără izolarea de societate, dar în condițiile unui control profilactic al comportamentului persoanei respective într-o anumită perioadă de timp. Astfel, instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj sau un drept acordat de lege persoanelor vinovate, dar trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă.

Totodată, pentru dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța de apel trebuie să examineze dacă prin suspendarea condiționată, în cazul dat, va fi posibilă atingerea scopurilor pedepsei stipulate în art. 61 Cod penal.

Or, inculpatul a fost condamnat anterior pentru o infracțiune similară la muncă neremunerată, nu și-a făcut concluziile respective și a comis din nou o infracțiune analogică, totodată, manifestând comportament neglijent față de instanță prin eschivarea de la prezentarea în ședința de judecată, fiind anunțat în căutare.

Mai mult, faptul că în momentul în care a fost stopat de poliție, la volanul automobilului pe care îl conducea, a încercat să-i inducă în eroare prin schimbarea locului în automobilul condus cu o altă persoană care nu se afla de fapt la volan, conduită ce vorbește despre faptul că acesta are tendința de a nu se conforma și de a se eschiva de la regulile stabilite de lege.

Deci, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, în privința inculpatului nu este echitabilă, or, nu este capabilă să contribuie la realizarea scopurilor pedepsei, de restabilirea a echității sociale, corectare a condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Instanța de fond neîntemeiat a conchis că împrejurările cauzei, inclusiv personalitatea inculpatului, sunt suficiente pentru aplicarea prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, deoarece infracțiunea săvârșită prezintă un pericol sporit și atentează la securitatea circulației, urmând a se interveni mai prompt, cu aplicarea unei pedepse reale cu executare, pentru ca inculpatul, precum și alte persoane să-și facă concluziile de rigoare, pentru a nu fi admise pe viitor săvârșirea unor astfel de infracțiuni.

Infracțiunea săvârșită de inculpat are un grad sporit de gravitate, iar conducerea repetată a mijlocului de transport în stare de ebrietate nu poate fi neglijată la stabilirea modului de executare a pedepsei, fiind absolut necesară izolarea acestuia de societate, împrejurări în care aplicarea pedepsei de 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis va duce la convingerea acestuia de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare, iar aplicarea unei pedepse mai blânde poate încuraja pe viitor săvârșirea altor infracțiuni.

5. La 20 decembrie 2022, decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Talpiș Ivan, în numele inculpatului, care, în temeiul art. 427 Cod de procedură penală solicită, repunerea în termen a recursului, casarea deciziei menționate și menținerea instanței de fond.

În susținerea celor solicitate, apărătorul indică că decizia i-a fost expediată prin poștă și a fost recepționată la 15.12.2022, împrejurări în care solicită repunerea în termen a recursului, care nu a fost omis din vina lui.

Totodată, instanța de apel eronat a considerat că suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea este o pedeapsă prea blândă, deoarece în cazul comiterii pe viitor a unei alte infracțiuni, inculpatul va executa și pedeapsa aplicată în speță. Mai mult, inculpatului i-a fost aplicată și pedeapsa sub formă de 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității, ce reprezintă o pedeapsă mult mai aspră decât cea aplicată prin sentința anterioară.

La fel, conform art. 325 Cod de procedură penală, instanța de apel urma să se expună doar asupra faptului dacă instanța de fond a emis pedeapsa în afara limitelor de pedeapsă.

5.1. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece a fost declarat peste termen.

6. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cauzele stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către avocatul Talpiș Ivan în numele inculpatului, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar în numele său atât în latura penală, cât și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Ținând cont de materialele cauzei, Colegiul penal evidențiază că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 19 octombrie 2022, în absența inculpatului, acesta fiind citat legal, însă în prezența avocatului acestuia Talpiș Ivan (*f.d. 201-203*), comunicând că decizia motivată va fi pronunțată pe 16 noiembrie 2022, fapt realizat la această dată și consemnat în proces-verbal al ședinței de judecată, în lipsa acestora. (*f.d. 204*).

La data 16 noiembrie 2022, decizia motivată a fost expediată părților la procesul penal prin intermediul poștei, fapt confirmat prin scrisoarea nr. 4206 anexată la materialele cauzei (*f.d. 218*).

Apărătorul Talpiș Ivan depune recursul ordinar la data de 20 decembrie 2022, fără a ține cont că a expirat termenul legal prevăzut de legislația procesual penală de 30 zile (*f.d. 228*).

Așadar, termenul de atac cu recurs ordinar al deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat.

Totodată, Colegiul penal reține că, termenul de declarare al recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din 18.06.2019, prin care a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

În astfel de circumstanțe, raportând speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar, este depășit, prin urmare, recursul ordinar este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Talpiș Ivan în numele inculpatului Nacu Vadim împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui *Nacu Vadim Xxxxx*, din motiv că este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată semnată la **30 martie 2023** și pronunțată integral la **13 aprilie 2023**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana